

Regeringens proposition

1989/90: 8

om ändring i lagen (1980:1102) om
handelsbolag och enkla bolag

Prop.
1989/90: 8

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 21 september 1989.

På regeringens vägnar

Kjell-Olof Feldt

Laila Freivalds

Propositionens huvudsakliga innehåll

Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till 1980 års lag om handelsbolag och enkla bolag förlängs med ytterligare ett år. Ändringen innebär att frågan om ett bolag som bildats enligt äldre lag är att betrakta som ett handelsbolag eller ett enkelt bolag intill utgången av år 1990 skall bedömas enligt 1895 års lag om handelsbolag och enkla bolag.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

Härigenom föreskrivs att punkt 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

4.¹ Fråga huruvida handelsbolag eller enkelt bolag föreligger skall in- till utgången av år 1989 bedömas enligt äldre lag. Enkelt bolag, som från och med den 1 januari 1990 blir handelsbolag, skall ansöka om registrering före nämnda dag.

Föreslagen lydelse

4. Fråga huruvida handelsbolag eller enkelt bolag föreligger skall in- till utgången av år 1990 bedömas enligt äldre lag. Enkelt bolag, som från och med den 1 januari 1991 blir handelsbolag, skall ansöka om registrering före nämnda dag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

¹ Senaste lydelse 1987:1014.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 september 1989

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Engström, Freivalds, Wallström, Persson

Föredragande: statsrådet Freivalds

Proposition om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

1 Inledning

Lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) trädde i kraft den 1 juli 1981. Genom den upphävdes lagen (1895:64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag. I princip gäller den nya lagen även för bolag som bildats enligt äldre rätt.

HBL innehåller en ändrad gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. Ändringen innebär att användningsområdet för enkla bolag har minskat jämfört med vad som gällde tidigare. Beträffande bolag som bildats enligt äldre rätt gäller emellertid enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till HBL en särskild övergångsregel för gränsdragningen. Regeln innebar i sin ursprungliga lydelse att frågan om ett handelsbolag eller ett enkelt bolag förelåg skulle intill utgången av år 1985 bedömas enligt den äldre lagen. Övergångstiden har sedermera förlängts intill utgången av år 1989 (se SFS 1985:92 och 1987:1014).

I betänkandet (SOU 1989:34) Reformerad företagsbeskattning har utredningen om reformerad företagsbeskattning föreslagit ändrade bestämmelser för beskattning av handelsbolag. Betänkandet innehåller även ett förslag till ändrad gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag.

2 Föredragandens överväganden

Mitt förslag: Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) förlängs med ytterligare ett år. Ändringen innebär att frågan om ett bolag som bildats enligt lagen (1895:64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag är att betrakta som ett handelsbolag eller ett enkelt bolag intill utgången av år 1990 skall bedömas enligt 1895 års lag.

Skälen för mitt förslag: Den nya gränsdragning mellan handelsbolag och

enkla bolag som infördes med HBL innebär i princip att ett handelsbolag föreligger så snart en näringsverksamhet utövas i bolagsform. Enligt en övergångsbestämmelse till lagen skulle emellertid denna nya gränsdragning under en övergångstid inte tillämpas beträffande bolag som bildats före ikraftträdandet. Skälet för detta var att vissa skattemässiga olägenheter kan uppkomma i enskilda fall, om en verksamhet som har anpassats efter de skatteregler som gäller för ett enkelt bolag i fortsättningen skall anses utövad i handelsbolag (prop. 1979/80:143 s. 38 och 1984/85:99 s. 5).

Då övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna senast förlängdes skedde detta därför att det ansågs lämpligt att avvakta ett slutligt ställningstagande till förslag från 1980 års företagsstattekommitté rörande bl. a. en ändrad definition av handelsbolagen (se prop. 1987/88:27). Samma fråga har nyligen behandlats av utredningen om reformerad företagsbeskattning i betänkandet (SOU 1989:34) Reformerad företagsbeskattning. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

I det sistnämnda betänkandet föreslås att handelsbolag görs till skatteobjekt med i princip samma skatteregler som för aktiebolag. Enligt utredningen förutsätter en sådan reform en klar och entydig avgränsning av handelsbolagen. Med hänsyn härtill föreslår utredningen att ett handelsbolag skall anses föreligga först sedan bolaget har registrerats i handelsregistret. Med den ordningen kommer bolagsmännen själva att kunna avgöra i vilken bolagsform en verksamhet skall drivas. Näringsverksamhet kommer därvid att kunna drivas även i det enkla bolagets form.

Utredningen har övervägt vilka regler som bör gälla för beskattningen av enskild näringsverksamhet och har därvid angett två alternativa vägar. Det ena av dessa alternativ förutsätter att definitionen av handelsbolag ändras på så sätt att en enskild person ges möjlighet att bilda och driva handelsbolag.

Avsikten är att ställningstagandet till de civilrättsliga och skatterättsliga frågorna rörande handelsbolagen skall göras under år 1990, så att nya regler kan gälla fr. o. m. år 1991. I avvaktan på detta ställningstagande bör övergångstiden avscende gränsdragningen mellan äldre handelsbolag och enkla bolag förlängas med ytterligare ett år.

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

I denna fråga har jag samrått med chefen för finansdepartementet.

Frågan är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget.

5 Beslut

Prop. 1989/90: 8

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

